

Arbeids- og sosialdepartementet
v/ arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie
Postboks 8019 Dep.
0033 Oslo

Vår sak nr: 2017-SI-00098

Dato: 6.2.2018

INNSPILL TIL STATSBUDDSJETTET FOR 2019

Norsk Tjenestemannslag (NTL) vil med dette komme med våre innspill til statsbudsjettet for 2019 for Arbeids- og velferdsetaten samt Arbeidstilsynet.

ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for i år å spare 305 millioner i 2018 på omlegging av dagpengereguleringen. Dette sosiale kuttet ble ikke vedtatt av Stortinget. NTL håper at budsjettet for 2019 ikke inneholder nye kuttforslag i arbeidslediges rettigheter eller andre velferdsordninger. Slike kutt vil ramme de svakeste i samfunnet og vil også kunne skyve utgifter over på kommunene gjennom større behov for økonomisk sosialhjelp. NTL vil også påpeke at universelle velferdsordninger styrt av staten er den modellen som best sikrer likebehandling og rettssikkerhet for brukerne.

Effektiviseringskuttet

Effektiviserings- og avbyråkratiseringsreformen medførte et kutt i NAV på 0,7 prosent i årets statsbudsjett. Kutt på kutt gir en negativ spiral. Forsetter kuttene med 0,7 prosent per år, vil NAVs driftsbudsjett i 2021 være 553 millioner lavere enn i 2014. Dette tilsvarer 800 årsverk. NTL mener slike flate kutt er en politisk ansvarsforskrivelse. Det hadde vært mer realt av regjeringen å gi anvisning på hva NAV skal gjøre mindre av eller kutte ut. Det fins en grense for hvor mye det er mulig å effektivisere og vi er bekymret over at de årlige kuttene vil ramme brukerne av NAVs tjenester.

Færre ansatte betyr færre mennesker som kan hjelpe sykemeldte, funksjonshemmede, langtidsledig og ungdom over i arbeid, sørge for at arbeidsledige får dagpengene sine og for at mennesker med funksjonsnedsettelse får hjelpemidlene som skal til for å holde dem i jobb. Konsekvensene av kuttene blir lengre saksbehandlingstid på ytelse som for eksempel dagpenger, sykepenger og uføretrygd, lengre ventetid på telefon og redusert mulighet til å følge opp brukere. Det er ingenting som tyder på at behovet for NAVs tjenester vil minske, tvert imot tilsier den demografiske utviklingen at behovet vil øke.

Ungdomsinnsats

Regjeringens ungdomsinnsats skal sikre unge ledige raskere oppfølging fra NAV-kontoret for å komme i arbeid eller fullføre utdanning. Satsingen ble videreført i 2018, og driftsbevilgningen til NAV økt med 70 millioner kroner. Det er positivt at det bevilges ekstra penger over driftsbudsjettet til oppfølging av unge. Men når det samtidig gis generelle kutt i driftsbudsjettet, går vinningen opp i spinningen. I praksis innebærer dette mer detaljstyring av NAV samt at kravene til hva NAV skal gjøre øker. Generelt er det foreslått for lite penger over driftsbudsjettet til å kunne drive god nok brukeroppfølging, noe som også rammer unge. Kuttet på 2 000 ordinære tiltaksplasser vil heller ikke bidra til å få unge i arbeid og lengre ventetider er ikke en oppskrift på bedre brukerkontakt.

Hjelpemidler

I statsbudsjettet for 2018 fremkom det at mer av hjelpemiddelforvaltningen skal overføres fra NAV til kommunene. NTL er uenig i forslaget om å overføre totalansvar for enkle og høyfrekvente hjelpemidler, tilrettelegging av bolig og velferdsteknologi til kommunene. NTL mener dette ikke bidrar til en mer effektiv hjelpemiddelformidling og svekker fagkompetansen. Dersom målet er å gi kommunene økt ansvar og myndighet, er hjelpemiddelområdet et dårlig egnet virkemiddel. NTL er i tillegg bekymret for at dette heller ikke vil sikre brukernes rettigheter.

Tiltak

Omdisponeringsfullmakten fra tiltaksbudsjettet til NAVs driftsbudsjett ble økt fra 100 millioner til 200 millioner fra 2017 til 2018. Dette utgjør 2,2 prosent av tiltaksbudsjettet. Erfaring viser at det gir gode resultater å legge disse oppgavene til NAV. NTL anbefaler at dette videreføres og utvides i 2019. Samtidig ber vi om at det gis mulighet for at også brukere som deltar på tiltak i egenregi kan motta tiltakspenger, det vil si stønad til tiltaksdeltakere som ikke har noen annen ytelse å leve av. For å sikre forutsigbarhet mener vi i tillegg at tiltakspengene i likhet med andre NAV-ytelser ikke bør være en rammetildeling og må fristilles fra resten av tiltaksbudsjettet. For å lykkes med overgang til arbeid, er det av stor betydning at det foreligger en inntektssikring for deltakerne i tiltak.

Introduksjonsordningen

Introduksjonsordningen skal hjelpe flyktninger og innvandrere med å komme i arbeid. Forskningsinstituttet Fafo har evaluert hvordan introduksjonsordningen for nyankomne flyktninger og innvandrere virker. Det er store forskjeller mellom kommunene, for eksempel får Hammerfest 80 prosent av deltakerne ut i jobb eller utdanning etterpå, mens Sarpsborg bare lykkes med litt over 40 prosent. I Sverige har Arbetsförmedlingen tatt over arbeidstiltakene fordi kommunene ikke fikk det til. Svenske forskere har evaluert overtakelsen og fant en positiv effekt. NTL mener regjeringen bør vurdere et forsøksprosjekt med å overføre ansvaret for deler av introduksjonsordningen fra noen kommuner til NAV.

IT

Utfordringene på IT-området i NAV er meget krevende. De siste årene har vi sett at stadig mer av NAVs totale driftsbudsjett går med til kostbart vedlikehold og drift av gamle IT-systemer. I budsjettet for 2018 ble det bevilget 631,617 mill. til IT-modernisering prosjekt 2, som innebærer modernisering av foreldrepengeordningen. Vi antar dette er tilstrekkelig for å gjennomføre prosjekt 2 med nytt IT-system som planlagt. Det er imidlertid behov for å fortsette arbeidet med

modernisering av IT i NAV, med sykepenger som neste store stønadsområde hvor det er behov for nye løsninger.

Etatens IT-system skal ivareta mange hensyn – det skal effektivisere etaten og høyne kvaliteten på ytelses- og stønadsbehandlingen. Ved innføring av nye systemer overses ofte medarbeiderperspektivet. Medarbeiderne bruker lengre tid enn før på samme oppgave, dette har vært tilfellet for nær sagt alle nye system de siste tjue årene. NTL mener det er behov for å sikre ressurser til IT-utvikling i NAV. Vi ber derfor om at det avsettes nødvendige budsjettmidler til modernisering av NAV sine IT system, slik at utvikling av nye dataløsninger dekker NAV og brukernes fremtidige behov.

Mye av IT-utviklingsarbeidet i etaten finansieres over NAVs ordinære driftsbudsjett. NTL mener mer av det totale utviklingsarbeidet bør finansieres med ekstrabevilgninger over statsbudsjettet. Spesielt når driftsbudsjettet kuttes årlig er det krevende å skulle prioritere utvikling i konkurranse med midler til blant annet brukeroppfølgning, saksbehandling på ytelser og hjelpemiddelformidling.

ARBEIDSTILSYNET

Tildelingen for 2018 medfører en reell nedgang i Arbeidstilsynets budsjett. Dette er en utvikling som må snus.

Arbeidstilsynet har de senere år blitt pålagt å bruke stadig flere ressurser på a-krim samarbeidet. Dette er et viktig arbeid for å møte den økende arbeidslivskriminaliteten i Norge. Vi registrerer at det for inneværende år nå settes av nærmere 30% av Arbeidstilsynets ressurser til dette arbeidet.

I direktørens redegjørelser til våre medlemmer påpekes det at øvrige tilsynsoppgaver må nedprioriteres. I praksis vil dette si at Arbeidstilsynet må nedprioritere oppgaver knyttet til det forebyggende arbeidet.

Arbeidsmiljøloven krever at alle virksomheter skal arbeide systematisk for å sikre at ingen arbeidstakere blir syke eller skadd på grunn av påvirkninger fra arbeidsmiljøet. Arbeidstilsynets hovedoppgave bør foruten å veilede om lovens krav, være å kontrollere hva enkeltbedrifter faktisk gjør for å tilfredsstille dette kravet i loven.

Vi vet at arbeidsmiljøfaktorer som ergonomi, kjemiske påvirkninger, psykososiale forhold mv. vil kunne medføre at flere arbeidstakere blir syke etter langvarige påvirkninger i sitt arbeid og dette vil igjen påføre samfunnet sykemeldinger, uførhet og utstøting av eldre arbeidstakere.

Etter vårt syn kan man ikke nedprioritere dette arbeidet uten at det vil medføre økte samfunnsøkonomiske kostnader på både kort og lang sikt. De personlige kostnadene for den enkelte arbeidstaker vil være betydelig. En reduksjon i det forebyggende arbeidet vil kunne medføre at arbeidsulykker, inkludert dødsulykker, igjen vil øke.

Vi mener derfor at det forbyggende arbeidet til Arbeidstilsynet må i 2019 minst styrkes slik at innsatsen er på det samme nivået som før ressursene ble dreid over til a-krim arbeidet.

I direktørens redegjørelser til våre medlemmer påpekes det at øvrige tilsynsoppgaver må nedprioriteres. I praksis vil dette si at Arbeidstilsynet må nedprioritere oppgaver knyttet til det forebyggende arbeidet.

Arbeidstilsynet bør for 2019 få en økning i budsjettet som kan finansiere en økt ressursbruk på minst 20 prosent fra dagens nivå.

Med vennlig hilsen
NORSK TJENESTEMANNSLAG

Kjersti Barsok
1. nestleder